

"Belki hafif ve az istibdadı, şiddetli ve kesretli yapmakmış!" Üstad neden hürriyet zamanına zayıf istibdat, meşrutiyet zamanına şiddetli istibdat diyor?

"Elhasıl: Şedit bir istibdat ve tahakküm, cehalet cihetiyle şimdi hükümfermadır. Güya istibdat ve hafiyelik tenâsuh etmiş. Ve maksat da Sultan Abdülhamid'den istirdad-ı hürriyet değilmiş. Belki hafif ve az istibdadı, şiddetli ve kesretli yapmakmış!"(1)

Üstad Hazretleri bu ifadelerinde; Abdulhamid'i hürriyet namına deviren zihniyetin, daha keskin ve şiddetli bir müstebit olduğunu ifade ediyor. Bunların amacı hürriyeti elde etmek değil, komitacılık namına istibdat etmek imiş.

Hakiki hürriyet adına yapılan bu tenkidi, "*sabık istibdat rejimini istiyor*" şeklinde manipüle etmek, ancak ahmakların işi olabilir. Demek o dönemde Üstad Hazretlerinin bu ifadelerini çarpıtan bir zevat takımı bulunuyormuş ki, Üstad Hazretleri bu ikazı, yani yarım suali ifade etme ihtiyacı duymuş.

Yani Abdulhamit Han dönemi zayıf istibdat, onu deviren İttihat Terakki ve devamı niteliğinde olan yeni rejim dönemi de şiddetli istibdat dönemidir. Öyle olduğu zaten daha sonra tahakkuk etmiştir. Yeni rejimin 1950'ye kadar tam bir diktatörlük ve şeflik dönemi olması meseleyi ispata yeterlidir.

(1) bk. [Divan-ı Harb-i Örfî, İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi.](#)